

A kafarnaumi ördögűzés

³¹Jézus lement Kafarnaumba, Galilea egyik városába, és szombaton tanította őket³²Tanítása mindenkit ámulatba ejtett, mert szavának hatalma volt. ³³Volt a zsinagógában egy ember, akiben egy tisztátalan démon lelke volt³⁴Ez hangosan kiabálta: „Hagyd abba! Mi közünk egymáshoz, názáreti Jézus? A vesztünkre jöttél? Tudom ki vagy: az Isten Szentje.”³⁵Jézus ráparancsolt: „Elhallgass és menj ki belőle!” Erre a tisztátalan lélek a földre sújtotta, kiment belőle, anélkül, hogy bajt okozott volna neki.³⁶Mindenki elámult, s egymás közt azt kérdezgették: „Miféle beszéd ez? Akkora hatalma és ereje van, hogy még a tisztátalan lelkeknek is tud parancsolni, úgyhogy kimennek a megszállottakból?”³⁷Híre elterjedt az egész környéken.

Fontosabb kifejezések magyarázatok

Kafarnaum a Genezáreti –tó nyugati partján található. Jézus idejében a lakosok főleg halászzal foglalkoztak. Az evangéliumok egyértelműen arról tanúskodnak, hogy Jézus működésének a kezdete ehhez a városhoz köthető: Mk 1,22 -39: Mt 4,13-17:

„tanította őket” – az evangélista nem ismerteti a tanítás tartalmát, csupán annak a hallgatókra gyakorolt hatásáról tesz rövid említést. Szavai által Jézus személyének titka mutatkozik meg.

Ördögűzés – az elbeszélés az ördögűzés – elbeszélések szokásos sémáját követi:

1. helyzetleírás és a megszállott kiáltása (33-34. v.)
2. Jézus parancsa és annak eredménye (35. v.)
3. a csoda hatása a jelenlevőkre (36. v.)
4. a csodatevő hírének az elterjedése (37. v.)

Megszállottság – a megszállottságot az evangélisták nem közvetlenül a sátánnal kapcsolják össze, hanem a „démonokkal”, melyekre számos más jelző is használatos: „tisztátalan lélek”, „gonosz lélek”... - azonban jelzik, hogy a démonok nem függetlenek a sátántól, hanem az ő szolgálatában állnak és az ő uralmának a képviselői, megtestesítői. A démoni befolyás nem erkölcsi következményekkel jár elsősorban – bűnös magatartással – hanem fizikai vagy pszichikai betegségekben mutatkozik meg: némaság, görnyedtség, holdkór vagyis epilepszia, elmebetegség, . Ezért sok esetben az evangélisták nem is tesznek világos különbségeket betegek meggyógyítása és a megszállottak megszabadítása között, bizonyára azért, mert a kettő között nem látnak mindig éles határvonalat. „Megjegyzendő, hogy a régiek a betegségeket általában démoni erővel hozták kapcsolatba. Ilyen értelemben tulajdonítja Pál apostol is az igehirdetést megnehezítő betegségeket – a testben lévő „tövis” – a „sátán angyalának”. Feltűnőek az olyan kifejezések, mint a „néma lélek”, „néma démon”, „betegség lelke” vagy a „jós szellem”. Ezek azt a tényt jelzik, hogy több helyen korabeli, népies nyelvezettel állunk szembe, amely hajlamos a betegség okának megszemélyesítésére. Kétségtelen, hogy a súlyos testi – lelki betegségek ellenkeznek a teremtő Isten akaratával, s ezért elfogadhatjuk, hogy mögöttük a személyes gonosz, a sátán áll. Jézus is a sátán hatalmának megtöréseként értelmezte csodáit.

Az evangéliumi részekben a hangsúly mindenesetre nem a démoni világ bemutatásán vagy a betegségek okának pontos meghatározásán van, hanem azon a tényen, hogy Jézus győzedelmeskedik a világban lévő és működő gonosz felett. A démonizálás – elbeszélések is ezt a győzelmet juttatják kifejezésre, mégpedig a végleges diadal, a húsvéti események fényében.

Lukács hellenista olvasóinak ismeretvilága szerint mutatja be a megszállottat. A démon érzi, hogy Jézus tejhatalmával szemben gyenge és tehetetlen. Felkiáltása is azt jelzi, hogy Jézus ellentétét nem tudja elviselni: „Mi közünk egymáshoz názáreti Jézus?” Két gyökeresen ellentétes világ áll egymással szemben. A démon Jézusnak nem csak a nevét ismeri, hanem a kilétét is. Tudja, hogy Ő az Isten „szentje”. Hitvallása nem annyira védekezés, mint inkább a vereség kifejezése. A „szent” szó a bibliában először is Jahvéra vonatkozott, majd a későbbi időkben az Istennek lefoglalt, Istennek fenntartott és Isten világához tartozó értelemben szerepelt. Az Ószövetségben az „Isten szentje” vagy egyszerűen a „Szent” cím többféle alkalmazásban is előfordul. Vonatkozik Áronra és a főpapokra, a karizmatikus vezetőkre (Sámson), prófétákra. A qumráni iratok a Messiásra is alkalmazzák. Jézus „szent” mivolta a démonok feletti győzelem alapja. A jelenet éppen azt mutatja be, hogy hogyan szembesül a „szent” a tisztátalanokkal és hogyan győzedelmeskedik felette. Jézus nem, mint mágikus-exorcista lép fel a tisztátalan lelkekkel szemben. Parancsoló szava elég ahhoz, hogy elhallgattassa, és a megszállottból kiűzze.